

חסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת ראה

אלול מגיע! מה איתך?

כבר מריחים את חודש הרחמים והסליחות בואו נצלול – מהי תשובה? לאן שבים? ואיפה ה' מחכה לנו?

התחדשות בקשר עם ה'

בשבת הקרובה אנו כבר מברכים את חודש אלול, ואנחנו מתחילים לחוש את האווירה המיוחדת של חגי תשרי. אנו ניצבים בפתחם של ימים מיוחדים, ימים גדולים ומלאים בעבודת ה'. חודש אלול וחודש תשרי אינם רק תקופה בלוח השנה – הם מסע של עבודה פנימית, של יגיעת נפש ויגיעת בשר, של התחדשות בקשר עם ה'.

אכן, ימי אלול ותשרי הם ימים של עבודה ועמל. אך חשוב להדגיש: על פי תורת החסידות לא העבודה היא העיקר, אלא הנוכחות האלקית. עבודת ה' איננה מטרה בפני עצמה, היא הדרך להנכיח את הקב"ה בתוך החיים שלנו, לגלות אותו בתוכנו.

כדי לקבל ציור 'חסידי' על ההתחדשות בקשר עם ה' בימים אלו, נתבונן בפסוקים הבאים משיר השירים, המתארים את התעוררות הרעיה (כנסת ישראל) לפתוח לדודה (הקב"ה) את הדלת, בעקבות שמיעת דפיקותיו:

אֲנִי יִשְׁנָה, וְלִבִּי עָר; קוֹל דּוֹדִי דּוֹפֵק, פֶּתַח־לִי אֲחֹתִי רֵעִיתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי--שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא-טָל, קוֹצוֹתַי רְסִיסֵי לֵילָה. פֶּשֶׁטִּיתִי, אֶת-בִּתְּנִיתִי-אֵיכָכָה, אֶלְבָּשָׁנָה; רִחַצְתִּי אֶת-רַגְלִי, אֵיכָכָה אֶטְנַפֵּם. דּוֹדִי, שָׁלַח יָדוֹ מִן-הָחֵר, וּמָעִי, הָמוּ עָלָיו. קָמְתִי אָנֹכִי, לִפְתּוֹחַ לְדוֹדִי; וַיְדִי נָטְפוּ-מֹר, וְאֶצְבְּעוֹתַי מֹר עֲבָר, עַל, כַּפּוֹת הַמְּנַעוּל. פֶּתַחְתִּי אָנֹכִי לְדוֹדִי, וְדוֹדִי חָמַק עָבָר; נִפְשִׁי, יֵצֵאָה בְּדַבָּרוֹ-בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאָתִיהוּ, קָרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי.



בראשות הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אני ישנה ולבי ער

בעבר היו לנו ציפיות גדולות לקשר עם ה', אך התאכזבנו פעם אחרי פעם, עד שלבסוף נפלנו לשינה עמוקה, "אֲנִי יְשָׁנָה". כעת אנו נפולים ומיואשים מכך שיהיה לנו אי פעם קשר טוב עם ה'. אנחנו מפחדים שנתאכזב שוב מהקשר איתו, ולכן אנחנו הולכים לישון. ובכל זאת, "וְלִבִּי עֵר". הלב שלנו ער ודורך, באיזשהו מקום אנחנו עדיין מחכים לשמוע את פנייתו של ה' אלינו – אולי נגלה שבכל זאת ה' רוצה אותנו? ... בסופו של דבר אנחנו מחכים ומצפים שיהיה לנו קשר עם ה'. כל אחד אומר לעצמו בתוך הלב: "הלוואי שהיה לי קשר עם ה', אם היה לי קשר איתו הוא היה סוחף אותי ומלהיב אותי, והיה לי תענוג אמיתי".

ואכן, הלב הער שלנו שומע את דפיקותיו של הדוד – "קול דודי דופק". אמנם ליבנו שומע רק דפיקות ולא שומע דיבורים, אך אנו מבינים מעצמנו שהמשמעות של הדפיקות הללו היא שה' מאוד רוצה שנפתח לו.

הנה מגיע אלול, ואנחנו רוצים לחזור בתשובה. הדבר הראשון אליו עלינו לשים לב הוא שהקב"ה מאוד רוצה להיות בקשר איתנו. הרי הקב"ה הוא שקבע את חודש אלול ואת חגי תשרי לימי תשובה, והוא מי שמחכה לנו מאחורי הדלת שנחזור אליו. אמנם אנחנו אלו שמסבירים את התוכן הפנימי של הימים הללו, אך כל דברינו נובעים רק בעקבות הדפיקות שלו על דלתנו. ההתעוררות שלנו בימים הללו לא מגיעה מעצמנו. הקב"ה דופק לנו על הלב שנחזור בתשובה, וכך הוא מעורר אותנו.

פתחי לי

לאחר שהפנמנו בתוכנו שהקב"ה רוצה את הקשר איתנו, ורוצה שנחזור בתשובה, אנחנו נופלים לטעות נוספת. אנחנו חושבים לעצמנו: מה הקב"ה רוצה מאיתנו בעצם? הוא בטח רוצה להגיד לנו שהוא מאוכזב מאיתנו, ושנחנו לא בסדר. אנחנו מניחים שהקב"ה רוצה לטעון כלפינו שאנחנו לא עומדים בציפיות שלו, ולכן הוא לא מרוצה מאיתנו. אבל המחשבה הזו עוד פעם מפילה אותנו, כי לאף אחד לא נעים לחשוב שמישהו בא וטוען כלפיו שהוא לא בסדר. לכן בעקבות המחשבה הזו אנחנו טוענים כלפי הקב"ה בחזרה: "פֶּשְׁטִי, אֶת-בְּתִנְתִּי-אֵיכָּה, אֶלְבָּשָׁנָה; רְחֲצֵנִי אֶת-רִגְלִי, אֵיכָּה אֶטְנֶפֶם". אנחנו כבר במיטה, עייפים, אין לנו כח להשתנות, אנחנו לא אוהבים שמישהו בא ומראה לנו שהוא מאוכזב מאיתנו, אנחנו מעדיפים להישאר ככה כמו שאנחנו עכשיו.

אבל האמירה הזו מגיעה רק משום שלא קלטנו מה באמת הקב"ה רצה מאיתנו. הקב"ה לא דפק לנו על הדלת כדי להגיד לנו שהוא מאוכזב. הוא בסך הכל רצה שנפתח לו את הדלת. "דודי, שְׁלַח יָדוֹ מִן-הַחֹר, וַיַּעֲרֵב, הָמוֹ עָלָיו".



כל השנה כולה אנו משאירים מקומות מסוימים במערכת היחסים בינינו עליהם אנו מעדיפים לא לדבר (כדי שלא נהיה מאוכזבים), אך כעת הקב"ה דופק על דלתי ליבנו מתוך רצון לפתוח את המקומות הרגישים הללו כדי לחדש את הקשר ולהעצים אותו.

למה הדוד בורח?

לאחר שאנו מבינים מה הקב"ה רוצה מאיתנו, אנו ניגשים לפתוח את הדלת, "קמתי אני לפתח לדודי". אך עד שפתחנו את הדלת כבר "ידודי חמק עבר", "בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני". כאשר אנחנו מחליטים לפתוח את ליבנו לה', אנחנו לא מקבלים ממנו שום תגובה. נדמה שלמרות שאנחנו פותחים לו את הדלת, הוא נעלם ולא מראה שום יחס כלפיו.

מדוע באמת הקב"ה ברח מאיתנו? מה הייתה הציפייה שלו מאיתנו?

כאשר הקב"ה דפק לנו בדלת, הוא רצה שנהיה נתונים בכך שהוא קורא לנו. אך במקום שהקריאה שלו אלינו תלהיב אותנו ותסחף אותנו, היינו שקועים במחשבה מה זה דורש מאיתנו. גם כאשר לבסוף באנו לפתוח לו היינו 'מבושמים', ידינו "נִטְפּוּ מֹר". חשבנו בעיקר על עצמנו ועל מה שעובר עלינו, כמה טוב לנו, ולא חשבנו על הקשר עם ה'. את כל הרושם של התחושות הללו השארנו "על כפות המנעול", והוא פשוט החליט לברוח.

כאשר הדוד דופק, הוא מצפה שנשמח שהוא מגיע, שנגיב לו מיד ב-"כן, כן, כן, כן, אנחנו מיד מגיעים לפתוח". וכאשר אנו פותחים לו את הדלת, נקבל את פניו בברכה, ונאמר לו: "איזה יופי שבאת, איזה כיף שהגיע אלול, כמה משמח אותנו שאתה רוצה שנהיה בקשר איתך". במקרה כזה בוודאי שהוא לא יברח. להיפך, הוא ממש ישמח להיות איתנו.

שנזכה בעזרת ה' שיהיה לנו בהיר ופשוט שכאשר מדברים על חזרה בתשובה אין הכוונה לצייר כיצד נהיה יותר טובים, אלא לשים לב כיצד הקב"ה מעורר אותנו להיות בקשר איתו.

שבת שלום!

בית המדרש 'עוד יוסף חי'

